

Hof van Discipline

Zitting van 19 juni 2017 te 14.30 uur

Kenmerk: 160102

PLEITNOTA

Inzake: Deken orde van Advocaten Den Haag - mr. M.J.F. Stelling

Raadsman: W.H. Jebbink

**Geen ontzegging tot onafhankelijke en onpartijdige
beoordeling van het wrakingsverzoek**

1. Cliënt behoort een onafhankelijke en onpartijdige beoordeling van het wrakingsverzoek, op de wijze zoals de wet¹ daarin voorziet, niet te worden ontzegd.
2. De wrakingskamer heeft toepassing gegeven aan artikel 47 jo. art. 515 lid 4 Sv en daartoe overwogen:

‘Daar verzoeker een wrakingsgrond als de onderhavige al eerder vruchteloos heeft aangevoerd, zal een volgend verzoek niet in behandeling worden genomen.’
3. Dit oordeel mist feitelijke grondslag. Evident is immers dat mijn cliënt slechts eenmaal een wrakingsverzoek heeft ingediend, namelijk ter zitting van 18 november 2016.
4. De toepassing van artikel 515 lid 4 Sv getuigt daarom van een verkeerde rechtsopvatting. Artikel 515 lid 4 Sv kan slechts worden toegepast op grond van feiten en omstandigheden in één en dezelfde instantie. Ik licht dit standpunt nader toe. Ik

¹ Artikel 47 lid 2 Advocatenwet i.v.m. de artikelen 512 tot en met 519 Wetboek van Strafvordering.

stel daarbij voorop dat wij genoodzaakt zijn deze discussie hier te voeren. De wrakingskamer heeft ter zitting van 6 februari 2017 namelijk op geen enkele wijze kenbaar gemaakt toepassing van artikel 515 Sv te overwegen. Zodoende hebben cliënt en ik daarover geen standpunt kunnen innemen. Anders gezegd: het beginsel van hoor en wederhoor is daardoor geschonden en cliënt en ik zijn met de beslissing op dit punt overvallen.

Toepassing artikel 515 lid 4 Sv kan slechts met het oog op feiten en omstandigheden in één instantie

Wetsgeschiedenis, opvattingen uit literatuur

5. De memorie van toelichting op artikel 515 lid 4 Sv luidt voor zover hier van belang als volgt:

‘Het vierde lid biedt de rechtbank een effectief middel om misbruik tegen te gaan. De bepaling kan zowel dienst doen bij herhaalde verzoeken om wraking jegens een zelfde rechter op grond van gepretendeerde nova alsook bij gelijktijdige of opeenvolgende verzoeken ten aanzien van meer rechters. Derhalve is aan een meer specifieke bepaling als het huidige artikel 38 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering geen behoefte.’²

6. Hieruit blijkt reeds dat artikel 515 lid 4 Sv louter kan zien op de procedure in één instantie: ‘dezelfde rechter’ zal overigens niet onderdeel uitmaken van hoger gerecht. Ook de term ‘gelijktijdige of opeenvolgende verzoeken’ kan slechts worden begrepen in de context van één instantie: immers een

² Zie Kamerstukken II 1991-1992, 22 495, nr. 3, pag. 114. In Melai/Groenhuijsen e.a. wordt over artikel 515 lid 4 Sv gesteld dat de situatie van misbruik van recht toeziet op twee gevallen: ‘In de eerste plaats ziet deze bepaling op “herhaaldelijke verzoeken om wraking jegens een zelfde rechter op grond van gepretendeerde nova”. (..) In de tweede plaats wordt bedoeld op gelijktijdige of opeenvolgende wrakingsverzoeken ten aanzien van meerdere rechters.’ Vgl. WvSv, A.L. Melai/M.S. Groenhuijsen e.a., wetboek van strafvordering (losbladig), aant. 9 ad artikel 515 lid 4 Sv.

wrakingsverzoek in hoger beroep tegen bepaalde rechters nadat ook in eerdere aanleg jegens bepaalde rechters zo'n verzoek is ingediend, kan bezwaarlijk worden aangemerkt als 'opeenvolgend.'

7. Corstens en Borgers stellen dan ook:

'Indien zonder succes een wrakingsverzoek is gedaan, staat dat niet in de weg dat in een volgende instantie een beroep wordt gedaan op de partijdigheid van de rechter in de vorige instantie. Het ligt in het verlengde daarvan dat het mogelijk wordt geacht dat degene die van de wrakingsregeling gebruik had kunnen maken, maar dit niet heeft gedaan, eveneens in een volgende instantie een beroep op de partijdigheid van de rechter in de vorige aanleg mag doen.'³

8. In de opvatting van Mevis ligt bovendien de opvatting besloten dat artikel 515 lid 4 Sv met grote terughoudendheid moet worden toegepast. Volgens hem zou

'een werkelijk vermoeden van misbruik van procesrecht (..) niet in de eerste plaats als geschilpunt tussen rechter en raadsman in de behandeling van de concrete strafzaak moeten blijven functioneren, maar kan beter, via een klacht, uitbesteed worden aan de tuchtrechter van de advocatuur, waaraan mede ter waarborging van dit belang, leden van de zittende magistratuur deelnemen, een element dat van grote waarde is en dat daarom niet uit die tuchtrechtspraak zou moeten worden verwijderd of door de voorhang van bestuurlijke sanctionering door een college van toezicht zou moeten worden beneveld.'⁴

Rechtspraak

9. Evident lijkt het mij dat in hoogste instantie die terughoudendheid temeer wordt betracht. We zien dan ook dat de Hoge Raad pas toepassing geeft aan artikel 515 lid 4 Sv

'gelet op het gehalte van het wrakingsverzoek, de veelheid van de verzoeken om wraking die in het kader van deze cassatieprocedure zijn gedaan en hun inhoud.'⁵

³ Vgl. G.J.M. Corstens en M.J. Borgers, Het Nederlands strafprocesrecht, 2014, IV.9. Voetnoten niet in het citaat opgenomen.

⁴ Noot onder HR 10 januari 2012; ECLI:NL:HR:2012:BR1143, NJ 2012/439.

⁵ Vgl. HR 23 mei 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD236.

10. Het betrof een wrakingsverzoek van de raadsheren strafkamer Hoge Raad. Ik onderstreep de zinsnede ‘in het kader van *deze* cassatieprocedure zijn gedaan.’ Ofwel: de Hoge Raad neemt louter de instantie, alwaar de zaak dan aanhangig is, als kader.
11. Ons zijn geen toepassingen bekend van artikel 515 lid 4 Sv op de wijze zoals de wrakingskamer van uw hof dat heeft gedaan.

Motivering van toepassing artikel 515 lid 4 Sv

12. Ten onrechte heeft de wrakingskamer de toepassing van artikel 515 lid 4 Sv niet inzichtelijk gemotiveerd.
13. In januari 2001 heeft de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak aanbevelingen gedaan inzake wrakingsverzoeken. Daarin is onder meer opgemerkt dat gebruikmaking van het bepaalde in art. 515 lid 4 Sv een motivering vergt.⁶
14. Uiteraard geldt dat uitspraken deugdelijk en begrijpelijk zijn gemotiveerd. De wrakingskamer heeft in haar uitspraak op geen enkele wijze inzichtelijk verduidelijkt waarom het artikel 515 lid 4 Sv heeft genoemd.
15. De wrakingskamer heeft niet enige wrakingsbeslissing concreet aangeduid, waaruit zou kunnen blijken dat ‘een wrakingsgrond als de onderhavige al eerder vruchteloos’ zou zijn aangevoerd, zoals haar oordeel luidt.

Conclusie

⁶ Zie Trema 2001, p. 184 e.v.; ook: Melai/Groenhuijsen e.a., wetboek van strafvordering (losbladig), aant. 9 ad artikel 515 lid 4 Sv.

16. Gelet op deze omstandigheden dient te worden vastgesteld dat de wrakingskamer inzake de toepassing van artikel 515 lid 4 Sv een onjuiste rechtsopvatting huldigt. Dat dient ertoe te leiden dat cliënts wrakingsverzoek niet onbeoordeeld wordt gepasseerd.

Besluit

17. Ik verzoek uw hof deze pleitnota aan het proces-verbaal van de zitting te hechten.